

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/151007,Uroczystosc-odslonienia-tablicy-upamietniajacej-bohaterskie-siostry-urszulanki-z.html>
19.04.2024, 20:55

Uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej bohaterskie siostry urszulanki z patrolu sanitarnego Wojskowej Służby Kobiet Obwodu I AK Śródmieście - Warszawa, 28 września 2021

28 września 2021 r. przy domu Sióstr Urszulanek SJK na rogu ulic Wiślanej i Dobrej (Powiśle) uroczyście odsłonięto tablicę poświęconą pamięci bohaterkich szarych urszulanek z patrolu sanitarnego Wojskowej Służby Kobiet Obwodu I AK Śródmieście: siostry Teresy (Zofii) Bagińskiej, siostry Ancilli (Wandy Marii) Ostoja-Chodkowskiej, siostry Dolores (Marii) Deymer i postulantki Jadwigi Frankowskiej. Siostry zginęły 1 VIII 1944 r., w pierwszych godzinach Powstania Warszawskiego, ratując rannych pod niemieckim ostrzałem u zbiegu ul. Gęstej i Browarnej.

Uroczystość poprowadził dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Adam Siwek. Wśród okolicznych przemówień, m.in. ministra Jarosława Selina, znalazły się też listy marszałków sejmiku i senatu.

S. Małgorzata Krupecka ze Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Jezusa Konającego, przybliżając historię bohaterkich sióstr, powiedziała: *-31 września 1939 r. „Szary dom” Sióstr Urszulanek razem z całą stolicą rozpoczął bohaterki czas zmagania z okupantami niemieckimi. Był miejscem tajnego nauczania na poziomie licealnym i wyższym, karmienia ludności Powiśla, pomocy Żydom. Tutaj odbywały się także zbiórki harcerskie, egzaminy podchorążówki, rekolekcje dla różnych grup konspiracyjnych, szkolenie sanitariuszek. „Mieliśmy świadomość, że jesteśmy na wspólnym froncie. Modlitwą, pracą, nauką, wzajemną solidarną służbą i miłością walczyliśmy razem o wolność”* – cytowała jedną z sióstr.

Inicjatorka upamiętnienia Elżbieta Wolffgram, prezes Towarzystwa Przyjaciół Warszawy – Oddział Powiśle podziękowała wszystkim zaangażowanym na rzecz powstania nowego miejsca pamięci w Warszawie. Po czym wspólnie z dyrektorem Adamem Siwkim i przełożoną Zgromadzenia Sióstr Urszulanek uroczyście odsłoniła tablicę, którą poświęcili

ks. Zbigniew Kras i ks por. Mariusz Gawłowski.

Delegacje złożyły kwiaty oraz oddały hołd siostram urszulankom z patrolu sanitarnego Wojskowej Służby Kobiet Obwodu I AK Śródmieście, a na zakończenie dzieci z przedszkola siostr urszulanek zaśpiewały piosenkę powstańczą „Warszawskie dzieci”.

W ceremonii udział wzięli m.in. kapelan Prezydenta RP ks. Zbigniew Kras, zastępca szefa Kancelarii Sejmu minister Christian Młynarek, sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosław Sellin, ks. por. Mariusz Gawłowski – w imieniu Ordynariusza Polowego Wojska Polskiego ks. abp gen. dr Józefa Guzdka, kierownik Oddziału Współpracy Instytucjonalnej w Urzędzie Wojewody Mazowieckiego, szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych minister Jan Józef Kasprzyk oraz szef Oddziału Komunikacji Społecznej Dowództwa Rodzajów Sił Zbrojnych płk Roman Nowogrodzki.

Wydarzenie zorganizowane zostało przez Instytut Pamięci Narodowej, Towarzystwo Przyjaciół Warszawy Oddział Powiśle oraz Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego.

Tablica została ufundowana ze środków Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Warszawie.

***

s. Teresa Bagińska – ur. 20 marca 1915 r. W Zgromadzeniu Sióstr Urszulanek SJK od 1935 r. Wychowawczyni przedszkola. W 1938 wyjechała na Polesie, by prowadzić przedszkole w Ostrowie (pow. Pińsk). Po opuszczeniu placówki w lipcu 1940 przebywała w domu w Kobryniu. W 1944 przyjechała do Warszawy.

s. Ancilla Ostoja-Chodkowska – ur. 25 marca 1905 r. Była absolwentką Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego im. J. Piłsudskiego w Warszawie. Po ukończeniu studiów pracowała w Prywatnym Liceum i Gimnazjum im. Zofii Łabusiewicz w Warszawie. W 1933 wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Urszulanek SJK. Początkowo pracowała jako katechetka w Łodzi, a od 1941 r. w Warszawie.

s. Dolores Deymer – ur. 15 maja 1916 r. Córka tureckiego lekarza Mehmeta Şefika, muzułmanina i poetki Leokadii Sternickiej. Absolwentka warszawskiego Liceum Francuskiego i romanistyki na UW. W 1939 r. wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Urszulanek SJK w Warszawie, gdzie odbyła nowicjat i złożyła I śluby zakonne.

Jadwiga Frankowska – ur. 1 marca 1921 r. Absolwentka Liceum im. Królowej Jadwigi w Warszawie. Była zastępową w 14 Warszawskiej Żeńskiej Drużynie Harcerek. W lutym 1944 r. ukończyła Kurs Nauczycielski Sióstr Urszulanek SJK, prowadzony w warszawskim Szarym Domu i poprosiła o przyjęcie do Zgromadzenia. Postulat rozpoczęła 31 maja 1944.

Patrol sanitarny, składający się z pięciu szarych urszulanek 1 sierpnia, wkrótce po godzinie 17.00, wybiegł z noszami, wezwany do rannych leżących w pobliżu Uniwersytetu Warszawskiego, u zbiegu ulic Gęstej i Browarnej. Mimo że sanitariuszki były w odpowiedni

sposób oznakowane, Niemcy spoza murów UW obrzucili je granatami i pociskami zapalającymi. Cztery siostry zginęły, a piąta, s. Jana Płaska, ciężko ranna, cudem się uratowała. Z powodu trwającego cały czas ostrzału ciała zabitych sióstr można było ekshumować i pochować dopiero wiosną 1945 r. Pośmiertnie siostry zostały odznaczone: Krzyżem Walecznych (1944 r.), Medalem Wojska (1948 r.) i Krzyżem AK (1972 r.).